

حمایت اردوغان از نماد گرگ‌های خاکستری در مسابقات فوتبال و حمله به پناهجویان سوری در ترکیه!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

مقدمه

بنا به گزارش خبرگزاری‌ها، در مسابقات فوتبال ۲۰۲۴ اروپا و هم در داخل کشور ترکیه، نماد فاشیستی و نژادپرستی «گرگ‌های خاکستری» بیش از پیش علنی‌تر شده است و رجب طیب اردوغان، رئیس جمهوری ترکیه، از نمایش این نماد بسیار خوشحال است!

مریح دمیرال، بازیکن تیم ملی فوتبال ترکیه پس از زدن گل دومش به تیم اتریش با انگشت‌های خود نماد گروه راست افراطی «گرگ‌های خاکستری» را نشان داد. مریح دمیرال پس از گل دومش در بازی با اتریش، نماد گرگ‌های خاکستری را نشان داد و بعد هم در اینستاگرام با بازنشر تصویر شادی پس از گل نوشت: «چه خوشبخت است کسی که می‌داند ترک است.»

ده‌ها نفر از هواداران تیم فوتبال ترکیه که شنبه شب ۱۶ تیرماه برای تشویق تیم‌شان مقابل تیم هلند در مرحله یک چهارم نهایی مسابقات جام ملت‌های اروپا به استادیوم المپیک برلین رفته بودند، در شروع مسابقه وقتی سرود ملی ترکیه پخش شد برخلاف قوانین یوفا، دست‌هایشان را به علامت سلام «گرگ‌های خاکستری» بالا بردند.

در مسابقه شنبه‌شب اغلب سکوها در اختیار هواداران ترکیه بود. آن‌ها که بعد از به ثمر رسیدن گل اول تیم‌شان سر از پا نمی‌شناختند، خیلی زود جشن پیروزی به پا کردند. در خیابان‌های برلین بین دو نیمه مسابقه ترک‌تبارها پایکوبی کردند و رقصیدند و منتظر بودند که تیم‌شان به جمع چهار تیم برتر اروپا صعود کند.

رجب طیب اردوغان رئیس جمهوری ترکیه و همسرش نیز برای تماشای مسابقه فوتبال این تیم در مقابل تیم هلند به برلین سفر کردند. روزنامه «بیلد» آلمان «در گزارش خود از این رویداد اشاره کرده که پشت سر اردوغان، مسعود اوزیل بازیکن سابق ترک‌تبار تیم ملی آلمان نشسته بود که قبلاً با خالکوبی گرگ روی بدنش سابقه تحریک هواداران این تیم را داشت.

کنار اردوغان و همراهانش که در جایگاه ویژه حضور داشتند با همسرانی محجبه که آن‌ها نیز شروع به رقص و پایکوبی کردند، اما دریافت دو گل در نیمه دوم آب سرد رو جوش و خروش آن‌ها ریخت.

شماره از هواداران تیم ترکیه پس از حذف تیم‌شان در رقابت‌های «یورو ۲۰۲۴»، در چندین شهر دست به آشوب زدند و با طرفداران تیم هلند و هم‌چنین با پلیس درگیر شدند و شعارهای نژادپرستانه سر دادند.

اتحادیه فوتبال اروپا (یوفا)، مریح دمیرال را از شرکت در مسابقات محروم کرد. اردوغان رئیس جمهور و چند سیاستمدار دیگر ترکیه‌ای به این تصمیم یوفا اعتراض کردند.

هم‌زمان با این وقایع، در برخی شهرهای ترکیه نیز گروه‌های فاشیستی گرگ‌های خاکستری به جنگ‌زدگان و پناهجویان حمله کردند و خانه‌هایشان را به آتش کشیدند.

مریح دمیرال، بازیکن تیم ملی فوتبال ترکیه پس از زدن گل دومش به تیم اتریش با انگشت‌های خود نماد گروه راست افراطی «گرگ‌های خاکستری» را نشان داد. عکس از خبرگزاری فرانسه

شماره از هواداران تیم ترکیه پس از حذف تیم‌شان در رقابت‌های «یورو ۲۰۲۴» در چندین شهر دست به آشوب زدند و با طرفداران تیم هلند و هم‌چنین با پلیس درگیر شدند و شعارهای نژادپرستانه سر دادند.

بر اساس گزارش روزنامه «بیلد»، پلیس در چند شهر آلمان مجبور شد قبل از مسابقه با چندین هوادار ترکیه برخورد کند زیرا در سطح شهرها حرکت کرده و علامت «گرگ‌های خاکستری» را نشان می‌دادند.

آن‌ها در خیابان شعارهایی را سر دادند که محتوای نژادپرستانه داشت. در همین ارتباط چندین نفر بازداشت شدند. رسانه‌های آلمانی ویدیوهای زیادی منتشر کرده‌اند که نشان می‌دهد بیرون استادیوم برلین و هم‌چنین در خیابان‌ها طرفداران ترکیه با طرفداران هلند درگیر شدند.

عرصه ورزش، یکی از حوزه‌هایی است که توانسته نژادهای مختلف جهان را در کنار هم قرار دهد و در میدان ورزشی توانمندی‌های ورزشکاران، فراتر از نژاد آن‌ها مورد توجه قرار گیرد ولی در عمل، موضوع نژاد در عرصه ورزش همیشه مطرح بوده است و مکرراً، به‌ویژه در مواقع خشونت آشکار می‌شود. نژادپرستی در ورزش، پدیده‌ای مربوط به گذشته نیست، بلکه در حقیقت یکی از چالش‌های حال و آینده به‌شمار می‌رود.

هواداران تیم فوتبال ترکیه در استادیوم برلین - با نمایش علامت گرگ‌های خاکستری

بنابراین، ضروری است که با اجرای سیاست‌ها، استراتژی‌های بهتر و موثرتر و تاکید بیش‌تر به شعار المپیک و آموزش نوع دوستی، تبعیض نژادی در زمینه ورزش به حداقل برسد و شاهد یک بستر برابر برای همه ملیت‌ها و فرهنگ‌های و جوامع مختلف در جهان باشیم!

فوتبال یک ورزش سالم، جمعی با روحیه رقابت‌طلبی و پیشرفت و کسب عناوین قهرمانی، مهیج‌ترین ورزش در سرتاسر دنیا به‌شمار می‌رود، میلیون‌ها و چه بسا میلیاردها نفر به تماشای مسابقات فوتبال می‌نشینند تا غرق در هیجان شوند و لذت پیروزی با تیم مورد علاقه خود را تجربه کنند، اما مسائلی از قبیل نژادپرستی باعث می‌شود عرصه سالم ورزش خدشه‌دار شود و لکه ننگ بر دامان تیم‌های فوتبال باقی بماند.

شدت گرفتن نژادپرستی در فوتبال باعث شده تا نهادهای نظارتی فدراسیون‌های فوتبال با حساسیت بیش‌تری این مسئله را پیگیری کنند در سال‌های نه چندان دور نژادپرستی آن‌قدر در فوتبال پررنگ بود که کارلوس آلبرتو برزیلی وقتی در سال ۱۹۱۶ به تیم فوتبال فلومیننزه پیوست مجبور بود برای سفید کردن رنگ پوستش از پودر استفاده کند تا بتواند فوتبال بازی کند اما وقتی پودرها از صورتش پاک می‌شد مورد تمسخر هواداران قرار می‌گرفت.

سال‌ها بعد هواداران فوتبال در برزیل اشیاء مختلفی به‌سوی یکی از اعضای سیاه‌پوست کادر پزشکی پرتاب کردند تا مشخص شود حتی فعالیت‌های افرادی مثل مارتین لوتر کینگ هم نتوانسته تفکرات نژادپرستانه را از ذهن برخی افراد خارج کند. درست است که امروزه از شدت این اتفاقات کاسته شده و دیگر بازیکنی مجبور نیست برای حضور در زمین فوتبال از پودر برای سفید کردن پوستش استفاده کند اما همچنان شاهد حرف‌ها و حرکات نژادپرستانه در فوتبال هستیم.

ترکیه آخرین مسابقه‌اش در جام ملت‌های اروپا را به هلند باخت؛ مسابقه‌ای که برای تماشای آن، رجب طیب اردوغان رئیس جمهوری ترکیه به همراه همسر و بادیگارد‌هایش را از استانبول به برلین رفته بود تا هم به محرومیت «مریح دمیرل» اعتراض کند و هم به «سربازان ترک» برای ادامه راه روحیه بدهد.

«گرگ‌های خاکستری» با سلام گرگ یکدیگر را می‌شناسند. آن‌ها دو انگشت وسط و انگشت شست را به شکل پوزه گرگ به هم متصل می‌نمایند و دوانگشت کوچک و اشاره را به‌طرف بالا، مانند گوش گرگ نگه می‌دارند. این علامت همان نشانگر سر گرگ می‌باشد. رئیس جمهور اردوغان نیز بارها و بارها در سخنرانی‌های خود از این نماد استفاده کرده است. اتحاد اردوغان با حزب ناسیونالیست حرکت ملی و گروه «گرگ‌های خاکستری»، به او کمک کرده است تا در انتخابات‌های گذشته پیروز شود. در عین حال، سیاست‌های دولت اردوغان در سال‌های اخیر به طرف ملی‌گرایی و زنده کردن زمامداری ترکان عثمانی است. برخی مخالفان دولت اردوغان اعتقاد دارند که در واقع دولت توسط حزب راست‌گرای افراطی ناسیونالیست اداره می‌شود. زیرا بدون حمایت آن‌ها، دولت اردوغان اکثریت خود را در پارلمان از دست خواهد داد. مورات یتکین روزنامه‌نگار می‌نویسد: «می‌توان این تصور را داشت که رئیس حزب ناسیونالیست «دولت باحچلی»، از اردوغان حمایت می‌کند.

حملات به روزنامه‌نگاران، وکلا باحچلی و آلپ ارسلان تورکیش رئیس وقت حزب راست‌گرای افراطی MHP با عنوان افسر در دهه ۱۹۵۰ در ارتش آمریکا، دوره جنگ‌های نامتقارن را آموزش می‌بیند و سپس به ترکیه باز می‌گردند و واحدهای شبه‌نظامی ضد چپ، ضد وکلا و روزنامه‌نگاران و مخالفین را پایه‌گذاری می‌کنند که به «گرگ‌های خاکستری» معروف هستند. گرگ‌های خاکستری حملات زیادی را علیه جنبش‌های اجتماعی، نیروهای کمونیست و آزادی‌خواه ترکیه و هم‌چنین مردم کرد و علوی و ارمنی، که در حال قدرت‌گیری باشند سازمان می‌دهند.

رجب طیب اردوغان در کنار همسرش محجبه‌اش امینه در حال تماشای مسابقه هلند و ترکیه. ۶ ژوئیه ۲۰۲۴: عکس AFP

روزنامه لس آنجلس تایمز بخش «جنگ ویژه» در سال ۱۹۹۸ در گزارشی اعلام کرده است: ارتش ترکیه از مشاوران ایالات متحده پول و آموزش دریافت کرده بود تا واحدهایی را برای حمله احتمالی شوروی تشکیل دهد. اعضای این جنبش در سال‌های بعد، در کشتار اقلیت‌های ملی و مذهبی از جمله کردهای علوی شرکت داشتند. آن‌ها روزنامه‌نگاران، نویسندگان، وکلا، اعضای اتحادیه‌های صنفی و فعالان چپ را در سراسر ترکیه و خارج از کشور شناسایی و به قتل رسانده‌اند. بمباران مناطق کردنشین نیز بر اساس همین دشمنی ناسیونالیستی و در جهت حذف مردم غیر ترک انجام می‌گیرد. آن‌ها تلاش کردند تا ادارات و دستگاه‌های دولتی را از «شر» مخالفین «آزاد» نمایند.

در کیفرخواستی که علیه «گرگ‌های خاکستری» تنظیم شده بود آمده بود: طی سال‌های ۱۹۷۱ تا ۱۹۸۱، نزدیک به ۷۰۰ فقره قتل توسط مرتکب شده‌اند. گروه «گرگ‌های خاکستری»، عامل اصلی گسترش ترس و وحشت بین شهروندان داخل و خارج از کشور ترکیه هستند. مانند کشتار فعالین چپ‌گرای کرد در فرانسه و نیز حمله به پاپ «یوهانس ژان پل دوم» که توسط «ممتد علی آگچا» عامل گرگ‌های خاکستری صورت گرفت.

گرگ‌های خاکستری یک گروه فاشیستی ممنوعه در آلمان، اتریش و فرانسه است. اما در ترکیه، پان‌ترکیست‌ها و جریانات ناسیونالیستی به اصطلاح ملی-مذهبی، از این گروه حمایت می‌کنند و آن‌ها را فرزندان ترکیه می‌خوانند که «عشق به وطن» دارند. چند روز پیش از آن‌که مریح دمیرل، نماد این گروه فاشیستی را به شادی پس از گل به اتریش اضافه کند، برخی اعضای این گروه در شهر هاتای ترکیه، در نزدیکی مرز سوریه به خانه و مغازه پناهندگان سوریه‌ای حمله کردند، آن‌ها را کتک و مغازه‌هایشان را به آتش کشیدند.

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه گفته است، کشورش منتظر است تا بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه گامی برای بهبود روابط با ترکیه بردارد تا بتواند «به شکل مناسب» پاسخ دهد.

این اظهارات در مصاحبه‌ای در روز یکشنبه ۷ ژوئیه-۱۷ تبر، در هواپیما در حین بازگشت از برلین، پایتخت آلمان، پس از حضور در مسابقه تیم‌های ترکیه و هلند در چارچوب مرحله یک‌چهارم نهایی جام ملت‌های اروپا (یورو ۲۰۲۴) بیان شد. اردوغان هدف از این دعوت را بازگرداندن روابط دوجانبه به همان سطح گذشته بیان کرد و گفت: «آنکارا هر زمان که لازم باشد از بشار اسد برای گفت‌وگوهای احتمالی جهت احیای روابط بین دو کشور دعوت خواهد کرد. هیچ دلیلی برای نداشتن روابط دیپلماتیک با سوریه وجود ندارد. ما با هم برای بهبود روابط کار خواهیم کرد، همان‌طور که در گذشته کار کردیم.» هم‌چنین گفت، همتای روسی او و نخست‌وزیر عراق نیز هر دو همین رویکرد را دارند و می‌خواهند در بهبود روابط گام بردارند. ترکیه پس از آغاز جنگ داخلی در سوریه در سال ۲۰۱۱ روابط خود با سوریه را قطع کرد و حمایت از برخی گروه‌های مخالف بشار اسد را نیز در دستور کار قرار داد.

این کشور، هم‌چنین برای مقابله با نیورهای دموکراتیک کردستان سوریه (روژآوا) که ادعا می‌کند، امنیت ملی ترکیه را تهدید می‌کنند، چندین عملیات نظامی فرامرزی انجام داد و منطقه امنی را در شمال سوریه ایجاد کرد، منطقه‌ای که در حال حاضر هزاران نیروهای نظامی ترکیه را در خود جای داده است.

مقامات سوریه‌ای اما پیش‌تر اعلام کرده بودند، هرگونه عادی‌سازی روابط میان دمشق و آنکارا، مشروط به خروج سربازان ترکیه از مناطق تحت اشغال در شمال و شمال غرب است.

از آغاز جنگ داخلی سوریه بیش از سه میلیون سوری به ترکیه رفته‌اند. حضور این تعداد سوری در ترکیه که مدت‌هاست یکی از موضوعات مهم سیاسی این کشور است از هفته گذشته بعد از انتشار خبر تعدی جنسی یک مرد سوری به یک دختر بچه در قیصریه ترکیه ابعادی تازه یافت.

سیاست‌مداران اپوزیسیون ترکیه خواستار بازگرداندن پناهندگان به سوریه هستند. اردوغان نیز در ماه‌های اخیر به این موضوع اشاره داشته و گفته بود، دولتش به دنبال یافتن راه‌هایی برای بازگشت داوطلبانه سوری‌ها به کشورشان است.

این موضع جدید ترکیه، هم پناهندگان و جنگ‌زدگانی سوری که در ترکیه هستند و هم مردم روژآوا را به شدت نگران است. حمله به سوریه‌ای‌ها در ترکیه امر تازه‌ای نیست؛ پس از جنگ در سوریه و آواره شدن میلیون‌ها تن از سوری‌ها و حمایت ترکیه از گروه‌های مخالف حکومت سوریه و اشغال بخش‌های از کردستان سوریه (روژآوا)، بسیاری از این آوارگان و جنگ‌زدگان به ترکیه پناه بردند. ترکیه بیش‌تر از هر یک از همسایگان سوریه آواره‌گان فراری از جنگ را در خود جای داده است.

رجب طیب اردوغان، به صورت مشخص از مخالفان بشار اسد به ویژه دورانی که گروه داعش برای خود برو و بیای داشت، حمایت می‌کرد. او در حمایت از مخالفان اسد، نیروی نظامی به سوریه فرستاد و چندین مرتبه نیز مناطق شمال سوریه را که نیروهای کرد اداره می‌کنند، آماج حملات مرگبار قرار داد. چند سال است که ارتش ترکیه و گروه‌هایی که از ترکیه از آن‌ها حمایت می‌کند کانتون عفرین روژآوا را اشغال کرده‌اند. تهاجم نظامی به خاک سوریه در شمال این کشور که از کنترل دولت بشار اسد خارج شده است و خودگردان است، هم‌چنان ادامه دارد.

نیروهای کرد روژآوا می‌گویند اردوغان قصد دارد بخش بزرگی از آواره‌گان سوریه‌ای را در این جغرافیا که اشغال کرده است، اسکان بدهد تا بافت جمعیتی آن‌جا را تغییر بدهد.

به تازگی و در ۱۲ تیر ۱۴۰۳، پس از آن‌که گروه‌های ترک به سوریه‌ای‌ها در چند شهر حمله کردند، در شهرهای شمالی سوریه شورش‌های پراکنده‌ای علیه نظامیان ترک شکل گرفت.

دیده‌بان حقوق بشر سوریه که در لندن مستقر است، گزارش کرد در جریان این شورش شش نفر در شهر عفرین و یک نفر در جرابلس به دست نیروهای ترکیه‌ای کشته شدند. خبرگزاری‌های بین‌المللی هم از حمله به نظامیان ترکیه و پاسگاه‌های مرزی در این مناطق خبر دادند.

این وقایع در زمانی رخ داد که برخی رسانه‌ها از دیدار قریب‌الوقوع بشار اسد، رئیس دولت سوریه با رجب طیب اردوغان همتای ترکیه‌ای خود خبر داده‌اند. روابط ترکیه و سوریه پس از جنگ در سوریه پرتنش شده بود. ترکیه به صورت علنی از مخالفان اسد حمایت می‌کرد. مخالفان اسد چند نشست در استانبول برگزار کردند. ترکیه بخشی از نیروی نظامی‌اش را برای پشتیبانی از مخالفان اسد به سوریه فرستاد. هیچ‌یک از این اقدام‌ها اما موجب سقوط بشار اسد نشد. او با حمایت روسیه و جمهوری اسلامی ایران، حاکمیت خود بر بخش بزرگی از سوریه را حفظ کرد، روابطش با دولت‌های عربی را بهبود بخشید و حالا آن‌طور که رسانه‌ها می‌گویند قرار است با رجب طیب اردوغان دیدار کند.

رسانه‌های ترکیه گفته‌اند در ماه‌های اخیر دیدارهای مخفیانه‌ای میان هاکن فیدان رئیس سابق پلیس مخفی ترکیه (میت) و وزیر امور خارجه فعلی و مقام‌های سوریه‌ای انجام شده است تا مقدمات ملاقات بزرگ فراهم شود.

آن‌طور که در خبرهای منتشر شده آمده است دیدار اردوغان و بشار اسد قرار است در یک کشور ثالث، به احتمال فراوان عراق، انجام شود. هر دو طرف اما برای سرگرفتن این دیدار پیش‌شرط‌هایی دارند؛ اردوغان از بشار اسد می‌خواهد در سرکوب نیروهای سوریه دموکراتیک کرد-عرب که کنترل شمال این کشور «روژآوا» را در دست دارند و از نگاه ترکیه یک تهدید امنیتی هستند، به آن‌کارا کمک کند و در مقابل سوریه خواستار خروج نظامیان ترک از سوریه است.

شایان ذکر است که اختلاف سوریه و ترکیه بر سر نیروهای کرد جدید نیست. عبدالله اوجالان رهبر زندانی حزب کارگران کردستان ترکیه تا سال ۱۹۹۸ در سوریه اقامت داشت. تهدیدهای ترکیه مبنی بر حمله نظامی به سوریه و در پی آن توافق‌نامه آدانا موجب اخراج اوجالان از سوریه شد.

عبدالله اوجالان چهره محبوب مردم کرد ۲۵ سال پیش با همکاری سازمان‌های اطلاعاتی چند دولت و بی‌تفاوتی اتحادیه اروپا نسبت به قوانین خود در دفاع از حق پناهندگی سیاسی، دستگیر و به ترکیه انتقال داده شد.

اوجالان در سال ۱۹۹۹ به دلایل مختلف از جمله لشکرکشی ترکیه به مرزهای سوریه با خواست حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) و رهبر آن عبدالله اوجالان از سوریه و بحران شوری که تاثیر خود را بر همه جریان‌ها چپ پرورس گذاشته بود از جمله عوامل مهمی بودند که عبدالله اوجالان ناچار شد از سوریه خارج شود. هواپیمای وی مدت‌ها در فرودگاه‌ها و آسمان چند کشور سرگردان بود. هواپیمای آپو نخست به شوری رفت اما وی را به عنوان پناهنده سیاسی نپذیرفتند. سپس به ایتالیا و یونان رفت. در این دو کشور هم حق پناهندگی سیاسی آپو را نپذیرفتند و نهایتاً با همکاری یونان به سفارت این کشور به کنیا رفت تا تکلیفش روشن گردد. اما سفارت یونان و حکومت کنیا عبدالله اوجالان را از سفارت خارج کردند و به بهانه این که به فرودگاه می‌برند تا از آن‌جا راهی کشور دیگری شود مستقیماً او را در فرودگاه کنیا به کوماندهای دولت فاشیست ترکیه تحویل دادند که با یک فروند هواپیمای نظامی در فرودگاه کنیا منتظر وی بودند.

اوجالان با همکاری سازمان‌های مخفی پلیسی-امنیتی آمریکا، اسراییل، یونان، کنیا و... از کنیا رپوده شد و به ترکیه انتقال گردید. طبق شرایط آن زمان و در میان هیاهوی بان ترکیست‌ها و فاشیست‌ها که خواهان اعدام اوجالان بودند تحت محاکمه دادگاه نظامی قرار گرفت. اما به دلیل این که ترکیه خواهان عضویت در اتحادیه اروپا بودند و اجباراً باید برخی از قوانین خود را با قوانین این اتحادیه منطبق می‌کرد مجازات اعدام را لغو کرد و به این دلیل مجازات اعدام آپو از اعدام به حبس ابد تغییر کرد.

از آن تاریخ تاکنون ۲۵ سال می‌گذرد و عبدالله اوجالان تنها زندانی در جزیره امرالی در حومه استانبول است. پیش‌تر و پس از کودتای ماه سپتامبر ۱۹۸۰، مدتی ییلماز گونی کارگردان و فیلم‌ساز جوان و نامی کرد ترکیه در این جزیره زندانی بود. ییلماز، نهایتاً توانست با همکاری ماموران گارد ساحلی از این جزیره بگریزد و نخست به یونان و سپس از آن‌جا به سوئیس و فرانسه رفت.

شروع جنگ در سوریه و حمله دولت اسلامی به جغرافیای کردها در سوریه اما سبب شد میراث به جای مانده از نزدیک به دو دهه زیست اوجالان و حزب کارگران کردستان در این کشور نمایان شود؛ یگان‌های مدافع خلق اگر چه با حمایت دولت‌های غربی توانستند در برابر داعش مقاومت کنند. آزادسازی کوبانی از اشغال نیروهای گروه داعش و بنیان نهادن اداره خودمدیریت شمال و شرق سوریه (روژاوا)، اگر برای کردها یک جشن بود، دستگاه امنیتی ترکیه را ترساند.

ترکیه نیروهای کرد در سوریه را بخشی از حزب کارگران کردستان ترکیه می‌داند و به همین بهانه در سال‌های اخیر، بارها مواضع آن‌ها را بمباران کرده است.

اکتبر ۲۰۲۳ / مهر ۱۴۰۲ ترکیه برای چند روز بی‌پای، در حالی که نگاه‌ها متوجه غزه بود شمال سوریه و اقلیم کردستان عراق را بمباران کرد. ترکیه پیش‌تر در حملاتی که نام «چشمه صلح» بر آن نهاده بود، بیش از ۳۰۰ هزار تن از ساکنان مناطق تحت کنترل نیروهای کرد را آواره و اعلام کرده بود یک منطقه حائل در «مناطق آزاد شده» ایجاد خواهد کرد.

دولت بشار اسد که همانند پدرش حافظ اسد کردها را حتی از داشتن شناسنامه محروم کرده بود تا به حال تنها به محکوم کردن کلامی این حملات بسنده کرده و به جای دفاع از «قلمرو» خود در شمال، به نیروهای تحت حمایت ترکیه در سایر مناطق سوریه حمله برده است.

ضعیف شدن موضع اردوغان، باخت در انتخابات محلی، بحران‌های اقتصادی فزاینده و گسترش نارضایتی در جبهه حامیان دولت اردوغان و بحران اقتصادی، او را به دست و پا انداخته تا راه‌گیزی پیدا کند. او که روزگاری نماد مخالفت با نشان‌های بازمانده از دوران مصطفی کمال (آتاترک) بود و تلاش داشت نمادهای اسلامی را جایگزین نمادهای ناسیونالیستی کند، چند سال بعد با احزاب ناسیونالیست به ویژه حزب فاشیستی حرکت ملی و سازمان جوانان آن «گرگ‌های خاکستری»، علیه جنبش‌های اجتماعی و مردم کرد و غیره، هم‌پیمان شد تا در قدرت بماند، حالا می‌خواهد یک راه دیگر را برای جلب رضایت همین ناسیونالیست‌ها طی کند؛ بازگرداندن جنگ‌زدگان سوریه‌ای و آشتی با بشار اسد.

بازگرداندن یا بهتر اخراج سوریه‌ای که به گفته کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل در ترکیه ۳/۶ میلیون تن هستند، خرسندی ناسیونالیست‌ها و گروه‌های ضد مهاجر، از جمله گرگ‌های خاکستری را به همراه خواهد داشت. دولت ترکیه به همین دلایل، در دو سال اخیر شمار زیادی از سوریه‌ای‌ها را اخراج یا مجبور به آن‌چه که «بازگشت داوطلبانه» می‌نامد، کرده است. تنها در فوریه ۲۰۲۴ وزیر کشور ترکیه تایید کرد ۶۲۵ هزار سوریه‌ای به کشورشان بازگشته‌اند.

در سوریه، بشار اسد که با جنگ و کشتار و خونریزی، البته حمایت جمهوری اسلامی ایران و دولت روسیه بر قدرت مانده، اما مدتی است در راستای کسب اعتبار از دست رفته‌اش در جهان عرب تلاش می‌کند و در تلاش است تا آخرین بازمانده مخالفان خود که به اردوغان و ارتش ترکیه وابسته‌اند، سرکوب کند.

روشن است که در این میان، منطقه خودگردان روژآوا جایگاه دیگری در منطقه دارد و سرکوب نیروهای کرد و سایر نیروهای دموکراتیک در آن منطقه چندان هم سهل و آسان نیست.

تردید نیست که اردوغان، موافق نیست حکومت بشار اسد، موقعیت بهتری از وضعیت کنونی‌اش پیدا کند. برای او بشار اسد ضعیف حاضر است بر سر سرکوب کردها به‌عنوان یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های امنیتی اردوغان و ناسیونالیست‌های ترکیه‌ای معامله کند.

در هر صورت اردوغان رسمی‌تر و علنی‌تر دست خود را به سوی بشار اسد در خارج و فاشیست‌ها در داخل ترکیه دراز کرده است تا شاید موقعیت متزلزل خود را برای چند صبح دیگر، کمی محکم کند.

اکنون انگشتان به هم چسبانده شده دمپل برای تصویرسازی گرگ‌های خاکستری، برای سیاست‌مداران ترکیه‌ای و در راس همه اردوغان و گروه‌های نژادپرست و فاشیستی ترکیه، یک فرصت تازه فراهم کرده است تا به همین بهانه، وحشی‌تر شوند و پس از حمله به پناهجویان بی‌پناه سوریه‌ای، قدرت‌نمایی کنند. اکنون حزب فاشیستی حرکت ملی و سازمان جوانان آن «گرگ‌های خاکستری» بخشی از قدرت حاکم بر ترکیه هستند و حامی اردوغان و دولت سرمایه‌داری او هستند.

روز یک‌شنبه، اول نوامبر ۲۰۲۰، گروهی از «گرگ‌های خاکستری»، با کشیدن نقاشی‌های دیواری روی بنای یادبود نسل‌کشی ارمنه در نزدیکی شهر لیون فرانسه، این بنای یادبود ملی ارمنستان را تخریب کردند و با استفاده از رنگ زرد، حروف «RTE» را که به نام رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه اشاره دارد، و عبارت «گرگ‌های خاکستری» به زبان فرانسوی را روی آن نوشتند.

این سازه یادبود را به منظور ارج نهادن به قربانیان نسل‌کشی سال ۱۹۱۵ ارمنه که از سوی دولت ترکیه در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۴-۱۹۱۸) انجام شد، بنا کردند. حادثه یاد شده، به دنبال تنش‌های شدید فرقه‌ای در شهر دسین شاریپو فرانسه بین اقلیت ارمنی و جامعه ترک، به دلیل موضع‌گیری‌های متقابل درباره درگیری‌های قره‌باغ رخ داد.

ترکیه در درگیری‌ها بر سر کنترل منطقه قره‌باغ، که بخشی از قلمرو آذربایجان به شمار می‌رود و از هنگام آغاز جنگ در سال ۱۹۹۰ و هم‌زمان با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جدایی‌طلبان ارمنستان آن را به تصرف خود درآورده بودند، از متحد خود جمهوری آذربایجان، به شدت حمایت کرده است.

به دنبال این حادثه، مقامات فرانسه در چهارم ماه نوامبر سال گذشته تصمیم گرفتند فعالیت جنبش گرگ‌های خاکستری را به دلیل اقدامات تحریک‌آمیز این گروه، در فرانسه ممنوع اعلام کنند. بر اساس این ممنوعیت، اعضای جنبش گرگ‌های خاکستری در صورت انجام هرگونه فعالیت غیرقانونی به‌ویژه تحریک نژادپرستی، نفرت‌پراکنی و ترویج خشونت علیه مقامات و جامعه ارمنستان در فرانسه، به پرداخت جریمه نقدی یا حبس محکوم می‌شوند.

از سوی دیگر، اتریش نیز اقدامات سخت‌گیرانه‌ای علیه جنبش گرگ‌های خاکستری و برخی گروه‌های دیگر تصویب کرده و فعالیت‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای و نمایش نمادهای آنان را در مکان‌های عمومی، تجمعات و سایر فعالیت‌های مشترک، ممنوع اعلام کرده است.

شماری از سیاستمداران جناح مخالف در آلمان نیز از دولت این کشور خواسته‌اند تا فعالیت این گروه افراطی ترک را ممنوع کند. «سویم داگلدن»، رئیس فراکسیون چپ‌های پارلمان آلمان، از دولت خواست از تصمیم فرانسه در مورد ممنوعیت جنبش گرگ‌های خاکستری حمایت کند و در آلمان نیز اقدامات مشابهی انجام شود.

البته اقدامات جنبش گرگ‌های خاکستری تنها محدود به گستره اروپا نیست؛ فعالیت این گروه پس از پیروزی در جنگ با کردها در سوریه نمایان شد و شمار زیادی از افراد وابسته به این گروه، در ارتش ترکیه در شمال سوریه ظاهر شدند تا بعد ملی‌گرایی را در جنگ ترکیه علیه سوریه، به اثبات برسانند.

گرگ‌های خاکستری، تمام سرزمین‌هایی که در گذشته امپراتوری عثمانی بر آن‌ها حاکمیت داشت را بخشی از سرزمین‌های ترکیه امروزی می‌دانند که باید برای تصرف آن‌ها مبارزه کرد. البته فعالیت جنبش گرگ‌های خاکستری در سوریه پدیده جدیدی نیست که عملیات اخیر ترکیه در قلمرو سوریه آغاز شده باشد؛ این گروه از سال‌ها پیش و از زمانی که ترکمن‌های سوریه، برای نخستین بار کمک‌های نظامی را در کنار جنگجویان وابسته به گرگ‌های خاکستری دریافت کردند، آغاز شد و شمار زیادی از افراد این گروه، در جنگ‌ها و درگیری‌ها با نیروهای ارتش عربی سوریه کشته شدند.

فعالیت جنبش گرگ‌های خاکستری به خاک سوریه و ترکیه محدود نماند و دامنه فعالیتش به شمار زیادی از کشورها از جمله آذربایجان، قبرس، چین، روسیه، کریمه، چین، تایلند، فرانسه و آلمان کشیده شد.

سازمان گرگ‌های خاکستری، که بعداً به‌عنوان «جوخه‌های مرگ» نامیده شد، یک سازمان راست افراطی ترکیه‌ای است که آلب ارسلان تورکش، افسر سابق ارتش ترکیه که تحت تأثیر اندیشه‌های آدولف هیتلر و نازی‌ها قرار داشت، آن را در اواخر دهه ۱۹۶۰ تأسیس کرد. نام این جنبش برگرفته از افسانه‌ای ترکی است که بنا بر آن، در دوره پیش از اسلام، یک گرگ، قبایل ترک را که در معرض انقراض بودند، از کوه‌های آلتای در آسیای میانه به بیرون راهنمایی می‌کند و آنان را از خطر انقراض نجات می‌دهد.

این جنبش، به یک اندیشه افراطی پان‌ترکیستی باور دارد که افزون بر برتر انگاری نژاد ترک و مردم ترکیه، خواستار بازپس‌گیری بخش‌های وسیعی از قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سابق، زیر پرچم امپراتوری جدید ترکیه است. این گروه با الهام از تاریخ امپراتوری عثمانی که بر گستره پهناوری از آسیا، اروپا و آفریقا حکم می‌راند، درصدد بازگرداندن شکوه و عظمت امپراتوری ترکیه و متحد کردن ترک‌تباران در کشوری بزرگ است که از بالکان تا آسیای میانه امتداد داشته باشد.

اندیشه‌های جنبش گرگ‌های خاکستری، ترکیبی از هویت ترکی آمیخته با اسلام است. افزون بر آن، این جنبش با ملیت‌های دیگر مانند کردها، یونانی‌ها و ارمنه دشمنی و خصومت دارد و با پیروان ادیان و مذاهب دیگر هم‌چون مسیحیان و یهودیان نیز به شدت مخالف است. عناصر وابسته به این گروه، از هر وسیله و ابزاری برای مقابله علیه کردها در ترکیه استفاده می‌کنند و از آن‌جا که این جنبش، از حمایت و پشتیبانی گسترده‌ای در ترکیه برخوردار است، عملیات‌های آن علیه ارتش سوریه، در روزنامه‌های ترکیه، به طور چشمگیری بازتاب داده می‌شود.

با گذشت زمان، این گروه به یک سازمان تروریستی «ملی» تبدیل شده و اقدام به تشکیل جوخه‌های مرگ کرده است که کشتار و ترور مقامات دولتی، روسای سندیکاها، روزنامه‌نگاران، فعالان جنبش‌های کرد و کمونیست‌ها را در دستور کار خود دارد. آن‌ها ایدئولوژی «نژاد ترک برتر از همه است» را شکل داده‌اند. از طرفی، جنبش گرگ‌های خاکستری گروهی قدرتمند از اعضای مافیای راست‌گرای ترکیه در خود دارد که در بسیاری از تجارت‌های غیرقانونی شرکت دارند.

جنبش گرگ‌های خاکستری، به‌عنوان جناح تندرو غیررسمی حزب حرکت ملی ترکیه محسوب می‌شود که یک حزب راست افراطی است و به‌عنوان یک جنبش فاشیستی توصیف شده است. آن‌ها در انتخابات عمومی سال ۲۰۱۸، با حزب عدالت و توسعه به رهبری رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه، به یک اتحاد سیاسی وارد شدند.

از سال ۲۰۱۸، حزب عدالت و توسعه نوعثمانی رجب طیب اردوغان توانسته است با کمک حزب راست‌گرای افراطی حرکت ملی و حمایت جنبش ارتجاعی «گرگ‌های خاکستری»، اکثریت پارلمان ترکیه را در دست بگیرد.

باز هم نام یکی از بدنام‌ترین افراد تشکیلات «گرگ‌های خاکستری» در ترکیه خبرساز شد؛ «علا الدین چاکچی» رئیس مافیای ۶۷ ساله گرگ‌های خاکستری در نامه‌ای سرگشاده، کمال کلیچداروغلو رئیس بزرگ‌ترین حزب مخالف دولت اردوغان، یعنی حزب جمهوری‌خواه خلق (CHP) را به مرگ تهدید کرد. این امر باعث خشم و نگرانی رهبران این حزب گردیده است. از طرف دیگر «دولت باحجلی»، رئیس و پدر خوانده جناح راست افراطی حزب حرکت ملی (MHP) از او حمایت کرد و او را یک دوست، یک متحد و میهن‌پرست خواند. اما انعکاس این نامه سرگشاده در شبکه‌های اجتماعی باعث سر و صدای زیادی شد و خشم و نفرت مردم را برانگیخت. تا جایی که سخن‌گوی رئیس‌جمهور رجب طیب اردوغان انتشار این نامه را غیرقابل قبول خواند و آن را محکوم کرد. نویسنده نامه علا الدین چاکچی به دادگاه سپرده شد و قرار است که محاکمه گردد. اما باید گفت بیش‌تر پرونده‌های در ارتباط با تشکیلات گرگ‌های خاکستری، همواره با محکومیت‌های جزئی مختومه اعلام می‌گردند.

حزب فاشیستی حرکت ملی «MHP» در سال ۱۹۶۹ توسط آلپ ارسلان تورکیش تاسیس گردید. این حزب از همان آغاز در ارتباط تنگاتنگ با گرگ های خاکستری قرار گرفت. «گرگ های خاکستری» به عنوان جنبش جوانان حزب راست گرای افراطی ناسیونالیست شناخته می شود. در این حزب، رقم رسمی عضویت وجود ندارد و تعداد افراد وابسته آن در داخل کشور به بیش از یک میلیون نفر تخمین زده می شود. هدف «گرگ های خاکستری» امپراتوری بزرگی از مردم ترک از بالکان تا منطقه ایلیغور نشین چین است. آن ها یهودیان، ارمنی ها و کردها را دشمن ترکیه می دانند.

یک پژوهش گر سیاسی در دانشگاه مرمره استانبول گفته است: «در دهه های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ مافیا و گرگ های خاکستری در زمینه های مختلفی از جمله در قاچاق اسلحه و مواد مخدر و کنترل بنگاه های قمار اتحاد عمل داشتند. هم چنین گفته می شود رئیس مافیا علاالدین چاکچی، باعث تحریک و عامل حمله راست گرایان افراطی ترک به نیروهای چپ گرا بودند. هم چنین از قمارخانه ها، پول های کلانی را اخاذی کرده است. وی بعدها به جرم قتل همسرش به حبس طولانی مدت محکوم شد. بنا به گفته خودش، او در سرویس مخفی ترکیه (MIT) کار می کرد. یک کارمند ارشد آن در دادگاه شهادت داد که از علاالدین چاکچی، بارها در عملیات اطلاعاتی خارج از کشور استفاده شده است. با وجود همه این حوادث باید گفت که حزب ناسیونالیست و جنبش جوانان آن «گرگ های خاکستری» هنوز یکی از عناصر مهم یا تاثیر گذار در سیاست گذاری های ترکیه است. در سال ۲۰۱۹ این حزب ۵۰ سالگی خود را جشن گرفت. یکی از اعضاء این حزب که بیش از ۲۰ سال در آلمان زندگی و کار می کرد در استودیوی آلمان در استانبول گفت: «من طرفدار آدولف هیتلر هستم؛ چگونه باید بگویم تا باور نمایم! من از ۱۳ سالگی با حزب ناسیونالیست بودم و اکنون من ۵۴ ساله هستم و هنوز هم همراه این حزب هستم.» این مرد ترجیح داد نام خود را منتشر نکند. لازم به توضیح است که:

CHP، حزب جمهوری خواه ترکیه است که در سال ۱۹۲۳ با مرام سوسیال دموکراسی توسط مصطفی کمال آتاتورک بنیان گذار جمهوری ترکیه پایه گذاری شد.

«دولت باحجلی» از سال ۱۹۹۷ ریاست این حزب را به عهده دارد. MHP به عنوان بازوی سیاسی «اتحاد ملی» (kükücler) یا «گرگ های خاکستری» در عرصه سیاست داخلی و خارجی ترکیه، نقش بازوی سرکوب حکومت را به عهده دارد. این حزب توسط آلپ ارسلان تورکیش «بنیان گذاری شده است».

از سال ۲۰۱۸، حزب عدالت و توسعه نو عثمانی رجب طیب اردوغان «AKP» توانسته است با کمک حزب راست گرای افراطی MHP و حمایت جنبش «گرگ های خاکستری»، اکثریت پارلمان ترکیه را در دست بگیرد.

آلپ ارسلان تورکیش

چند سال پیش نیز هنگامی که جنگده های ترکیه یک هواپیمای جنگی روسی در رمزهایشان با سوریه مورد هدف قرار دادند باز هم بحث گرگ های در رسانه ها داغ تر شد.

در آن دوره سایت اینترنتی روزنامه «تاگس تسایتونگ» که به محافل «حزب سبزی» آلمان نزدیک است، نوشته بود: اقدام های تنبیهی روسیه به دلیل سرنگونی جنگنده سوخوی ۲۴ ادامه دارد. این کشور اعلام کرد که دیگر هیچ یک از افراد دارای تابعیت ترکیه، در روسیه اجازه کارکردن ندارد. هم زمان چهار صد تن از کارکنان شرکت انتشاراتی «مبه» که متعلق به ترکیه است تحت عنوان مشکوک به فعالیت های انتشاراتی مغایر با قوانین روسیه و نشر ادبیات اسلامی افراطی دستگیر شده اند. «ولاری راشکین» نماینده حزب کمونیست در پارلمان این کشور نیز از دولت روسیه خواسته است تا هزینه های محدود تحصیلی دانشجویان ترک در روسیه حذف شده و متقابلاً به دانشجویان کشورهای ایران و سوریه میزان بیش تری هزینه تحصیلی پرداخت شود.

«تاگس تسایتونگ» هم چنین نوشت: گروه های «نئو نازی» اوکراین در روزهای اخیر به تبلیغات برای گروه ملی گرای افراطی «گرگ های خاکستری» در ترکیه پرداخته اند.

در همین رابطه سایت صدای روسیه «اسپوتنیک» نیز نوشت:

حکومت اردوغان از حمایت گروه افراطی «گرگ های خاکستری» در ترکیه برخوردار است.

در ویدئوی منتشر شده اینترنتی که فرمانده شبه نظامیانی که توضیح می دهد چگونه جنگنده سوخوی 24 روسیه را سرنگون کرده اند اصلاً ترکمن نیست. این گروه که با موافقت دولت اردوغان در شمال سوریه مستقر شده، اعضاء گروه «گرگ های خاکستری» در ترکیه می باشند. اطلاعات موجود نشان می دهد که فرد گفت و گو کننده «آلپ ارسلان چلیک» نام دارد و پسر «رمضان چلیک»

شهردار سابق شهر «رمیک» ترکیه می باشد. این خانواده اصلاً ترکمن نبوده و در عین حال عضو حزب «حرکت ملی» می باشند. حزب «حرکت ملی» ترکیه یک حزب ناسیونالیست افراطی است که سابقه آن به دو کودتای نظامی در ترکیه مرتبط می شود. «کانال آر تی» روسیه تلاش کرده است تا با «رمضان چیلیک» تماس برقرار کرده و در باره دست داشتن احتمالی پسر وی در مرگ خلبان روسی صحبت کند. اما از موقع انتشار اطلاع در باره پسر او، چلیک ناپدید شده است.

روزنامه نگاران «تلویزیون آر تی» روسیه بالاخره موفق شدند با نماینده «حزب حرکت ملی» صحبت کنند. وی گفت: «شما دو اسم را ذکر کردید. در باره «رمضان چیلیک» باید گفت که او شهردار بود و حزب ما او را برگزیده و این یگانه رابطه او با ماست. این تنها چیزی است که من می توانم الان بگویم». «آلپ ارسلان چیلیک» (فرد گفت و گو کننده) در عکس های متعددی که در شبکه اینترنتی منتشر شده در بین افراد مسلح قرار دارد. آن ها احتمالاً همزمان او هستند. این افراد با دست خود علامتی را نشان می دهند که مربوط به «گرگ های خاکستری» است. این جریان سیاسی-نظامی دارای شهرت شومی است. این گروه در تاریخ ترکیه مرتکب بسیاری اعمال ددمنشانه شده است. «گرگ های خاکستری» دارای رابطه با قشر عالی حکومت هستند. این گروه جناح شبه نظامی «حزب ملی» است. همان حزبی که پدر «آلپ ارسلان چیلیک» عضو آن می باشد. ظاهراً ملی گرایان افراطی ترکیه با «حزب عدالت و توسعه» اردوغان مرتبط هستند و هر جا لازم شود به کمک هم می شتابند.

«دولت باحچلی» رئیس حزب «حرکت ملی» در روزهای اخیر همزمان با تیره شدن روابط دولت ترکیه با روسیه گفته است: حزب «حرکت ملی» در این موارد از حکومت ترکیه به ریاست حزب عدالت و توسعه پشتیبانی می کند.

دولت باحچلی رئیس حزب فاشیستی حرکت ملی

تلویزیون «آر تی» روسیه از «آیخان بیلگن» سخن گوی حزب پارلمانی چپ گرای «دمکراسی ملل» در باره «گرگ های خاکستری» سؤال کرده است. او به خبرنگار این تلویزیون می گوید:

«می دانیم که آن ها از خواندن کتاب «نبرد من» آدولف هیتلر و آثار فیلسوفان ملی گرای ترکیه الهام عقیدتی می گیرند. بهترین مشابه در این مورد «کو کلوکس کلان» آمریکا است. «گرگ ها» در حوادث سیاسی مداخله کرده و در خیابان ها حضوری دارند که با سیاست هیچ وجه مشترکی ندارند. این جریان نیروی خشن متعلق به «حزب ملی» است که در بعضی موارد حتی با سرویس های ویژه ترکیه نیز همکاری می کند.»

اسپوتنیک در پایان نوشته خود اضافه می کند: با احتساب همه این ها این سؤال پیش می آید که به چه علتی اعضای دسته مسلح افراطی راست گرای ترکیه را اتفاقاً در صفوف پیکارجویان مقاومت معتدل سوریه قرار دادند؟

هم زمان به گزارش سایت رادیو صدای روسیه: «اسپوتنیک» نوشت:

سرلشگر سرگئی رودسکوی، رئیس اداره عملیاتی ستاد کل ارتش روسیه در نشست خبری چهارشنبه اعلام کرد ترکیه به هیچ نحوه مانع حمل غیر قانونی نفت توسط داعش نمی شود.

سرلشگر رودسکوی ضمن تفسیر ویدئویی که ورود بلامانع تانک های نفت داعش به خاک ترکیه را نشان می دهد، گفت: «مرز سوریه با ترکیه در این بخش تحت کنترل گروه های تروریستی این منطقه تحت کنترل و مرتبط با جبهه النصره است که هیچ مانعی برای ورود کامیون ها و تانک های نفت به خاک ترکیه ایجاد نمی کنند.»

به گفته رئیس اداره عملیاتی ستاد کل ارتش روسیه، صدها تانکر از مرز ترکیه عبور می کنند و بازرسی از آن ها انجام نمی شود. آناتولی آنتونوف، معاون وزیر دفاع روسیه نیز روز چهارشنبه اعلام کرد روسیه از ترکیه درخواست می کند که امکان بازدید از تاسیسات و زیرساخت های آن که به مراکز قاچاق نفت توسط داعش تبدیل شده است را فراهم کند.

معاون وزیر دفاع روسیه پس از نشان دادن تصاویر ماهواره ای که حکایت از دست داشتن ترکیه در قاچاق نفت و همکاری با داعش در این زمینه دارد، گفت: «معتقدم که بعضی ها می گویند همه این تصاویر جعلی است و ربطی به واقعیت ندارد. اگر این طور است، اجازه بدهید تا روزنامه نگاران و کارشناسان از این محل ها که شما مدعی هستید فقط تصاویری جعلی و بی ربط است، دیدن کنند.» لازم به یادآوری است که سرنگونی سوخوی ۲۴ روسیه بوسیله ترکیه رویدادی است که در ۲۴ نوامبر ۲۰۱۵-۲۰۱۶ آذر ۹۴ خورشیدی در مرز سوریه و ترکیه رخ داد. دفتر ریاست جمهوری ترکیه، سرنگونی جنگنده سوخوی ۲۴ روسیه و بوسیله دو جنگنده اف ۱۶ نیروی هوایی ترکیه را اعلام کرد که مدتی موجب تنش در روابط ترکیه و سوریه شد.

سرانجام در سال ۲۰۱۶، اردوغان از روسیه عذرخواهی کرد و روابط دولت مجدداً به حالت عادی و دوستی برگشت. حتی خلبان ترکی که باعث سقوط هواپیمای جنگی روسیه شده بود توسط دولت اردوغان، دستگیر و زندانی شد.

ترکیه از آغاز جنگ در سوریه بارها نیروهای کرد را شمال و شرق این کشور آماج حملات قرار داده است، بدون این که حتی به توصیه هم‌پیمان‌های نظامی‌اش در ناتو، گوش دهد. سیاست‌های سرکوب‌گرانه ترکیه علیه کردها که بخش بزرگی از جمعیت این کشور را تشکیل می‌دهند از سوی متحدان غربی ترکیه نادیده و گاهی نیز پنهانی تشویق شده است. هم‌چنین سیاست‌های ترکیه علیه پناهجویان، خشونت پلیس مرزی ترکیه در برخورد با پناهجویان، زندانی کردن پناهجویان و بازگرداندن آن‌ها به کشورهای آن‌جا گریخته‌اند با وجود تهدید جانی برای اتحادیه اروپا قابل قبول بوده است. حتی اتحادیه اروپا برای جلوگیری از گسیل پناهجویان از ترکیه به اروپا، بارها به اردوغان رشوه‌های چند میلیارد یوروری داده است. دلیل آن هم روشن است؛ ترکیه مرزبان اتحادیه اروپا برای ممانعت از ورود پناهجویان است. هر گاه که لازم دیده از برگ پناهجویان برای گرفتن امتیاز بیشتر استفاده کرده است تا آن‌جا که شروطش را بر سوئد برای عضویت در پیمان نظامی آتلانتیک شمالی (ناتو) تحمیل کند. همین وضعیت است که به اردوغان و دیگر سیاست‌مداران ترکیه، جسارت می‌دهد تا به جای سرزنش و عذرخواهی بابت نمایش نماد یک گروه فاشیستی از سوی یک فوتبالیست، از فرصت به‌دست آمده برای قدرت‌نمایی بیشتر استفاده کند و راهی برلین شود تا از گروه فاشیستی گرگ‌های خاکستری حمایت کند؛ همان‌ها که در چند شهر ترکیه به پناهجویان سوریه‌ای حمله کردند.

بزرگ‌ترین جشن فوتبالی اروپا در آلمان برقرار است. در چند هفته‌ای که از شروع یورو ۲۰۲۴ گذشته است شهرهای میزبان حال و هوای خاصی به خود گرفتند و مردم هر روز شاهد تشویق، شادی و پایکوبی هواداران در مناطق مختلف این شهرها بودند. در ورزشگاه‌ها هم شرایط به همین گونه است و طرفداران پرشور به حمایت تیم‌هایشان می‌پردازند. برای آن‌ها تنها فوتبال اهمیت دارند و می‌خواهند از این لحظات لذت ببرند. با این حال دولت‌ها و هواداران برخی از تیم‌ها موضوعات دیگری برایشان اولویت دارند، مسائلی که یوفا نمایش آن‌ها را در ورزشگاه‌ها ممنوع کرده است.

یوفا بر اساس قوانین خود، اجازه نمی‌دهد این جشن فوتبالی با نژادپرستی و ابراز تنفر خدشه‌دار شود و به همین خاطر در صورت تخطی هواداران، فدراسیون کشورها را جریمه می‌کند، اتفاقی که چند بار در طول یورو ۲۰۲۴ رخ داده است. طرفداران صربستان و آلبانی از همان ابتدا می‌خواستند پیام خود را در رابطه با مسائل سیاسی و ملیتی از طریق جایگاه‌ها به دیگران برسانند. این قضیه در هفته دوم شدت پیدا کرد و هواداران کرواسی هم وارد ماجرا شدند تا جایی که فدراسیون فوتبال صربستان تهدید به ترک مسابقات کرد. در نهایت این جنجال با جریمه‌های سنگین یوفا خاموش شد و با توجه به حذف برخی از این تیم‌ها بعید است دیگر در ورزشگاه‌ها چنین صحنه‌هایی دیده شود.

دوستی آلبانی و کرواسی و دشمنی این دو کشور با صربستان به جنگ‌های دهه ۹۰ بر می‌گردد. جنگ کوزوو دلیل اختلاف صربستان و آلبانی است. در سال ۱۹۹۸ درگیری مسلحانه‌ای در منطقه‌ای به نام کوزوو میان ارتش یوگسلاوی سابق (شامل صربستان و مونته‌نگرو می‌شد) و گروه‌های شورشی آلبانیایی تبار کوزوو شروع شد. با دخالت مستقیم ناتو یک سال بعد کوزوو توانست پیروز شود. این منطقه از یوگسلاوی جدا شد و کوزوو در سال ۲۰۰۸ اعلام استقلال کرد. مردم صربستان هنوز به‌خاطر از دست دادن کوزوو از آلبانی کینه به دل دارند و خشم و نفرت خود را در تورنمنت‌های ورزشی نشان می‌دهند.

هواداران آلبانی در نخستین بازی تیم ملی کشورشان در یورو ۲۰۲۴ برابر ایتالیا پلاکاردی با خود به همراه آورده بودند که نقشه کشورشان را نشان می‌داد که مرزهایش به سرزمین‌های همسایه نیز کشیده شده بود. در دیدار صربستان و انگلیس در دستان هواداران صرب پلاکاردی دیده می‌شد که نقشه صربستان شامل کوزوو بود. یوفا آلبانی و صربستان را محکوم و اعلام کرد که پیام‌های تحریک‌پذیر به هیچ‌وجه در تورنمنت‌های ورزشی پذیرفتنی نیست. این سازمان اعلام کرد هر دو فدراسیون باید ۱۰ هزار یورو جریمه بپردازند. این جریمه مانع از آن نشد که هواداران آلبانی دوباره رفتار خود را تکرار نکنند. آن‌ها در بازی بعد حرکت زشتی انجام دادند. یوفا پس از چند روز حکم خود را درباره آن‌ها اعلام کرد. فدراسیون فوتبال آلبانی ۴۷۵۰۰ یورو جریمه شد. هم‌چنین داکو دو جلسه از همراهی تیمش محروم شد. او دیدار برابر اسپانیا را از دست داد و با توجه به حذف آلبانی از یورو محرومیت باقی مانده‌اش در مسابقات دیگر لحاظ خواهد شد.

یوفا کرواسی را ۲۷ هزار یورو جریمه کرد. پیش از این فدراسیون فوتبال این کشور به خاطر رفتارهای نامناسب هوادارانش در دیدار برابر اسپانیا جریمه شده بود. یوفا به دلیل پرتاب لیوان‌ها به زمین و مواد آتش‌زا جریمه ۸۷ هزار دلاری در نظر گرفت.

در شب شکست ترکیه مقابل هلند در مرحله یک چهارم نهایی یورو ۲۰۲۴، هواداران این تیم قبل از شروع بازی به حمایت از بازیکن محروم خود پرداختند.

در آخرین بازی مرحله یک چهارم نهایی یورو ۲۰۲۴، شب گذشته تیم ملی ترکیه با نتیجه دو بر یک مقابل هلند شکست خورد و از صعود به جمع چهارم تیم نهایی بازماند. حواشی این بازی بر متن غلبه کرده بود و هواداران ترکیه به حمایت از دمیرال پرداختند. ویژه‌ترین اتفاق این بازی، حضور رجب طیب اردوغان بود. پس از اعلام محرومیت دو جلسه‌ای مریح دمیرال به خاطر خوشحالی صعود مقابل اتریش توسط یوفا محکوم شده بود، رئیس جمهور ترکیه برای افزایش روحیه بازیکنان در استادیوم المپیک برلین، محل برگزاری بازی حاضر و از نزدیک به حمایت از بازیکنان ترکیه پرداخت.

اما نکته شرم‌آور این مسابقه حمایت سازمان‌دهی شده اردوغان و هواداران ترکیه از مریح دمیرال در موقع خواندن سرود تیم ملی ترکیه بود. آن‌ها با نشان دادن علامت گرگ خاکستری، بیش از پیش حرکت فاشیستی خودشان را نشان دادند. شامگاه سه‌شنبه ۲ ژوئیه ۲۰۲۴، آخرین دیدار مرحله یک‌هشتم نهایی مسابقات جام ملت‌های اروپا میان تیم‌های ملی ترکیه و اتریش برگزار شد. پیکار دو تیم در حضور بیش از ۳۵ هزار تماشاگر در ورزشگاه لایپزیگ انجام گرفت و در پایان با نتیجه دو بر یک، ترکیه پیروز میدان بود. اما شادی پس از گل مریح دمیرال به حاشیه‌ها و واکنش‌های زیادی دامن زد. اتحادیه فوتبال اروپا یک روز پس از این بازی اعلام کرد که به این موضوع ورود پیدا کرده و تحقیقات در این زمینه را آغاز کرده است.

روزنامه بیلد آلمان شامگاه پنج‌شنبه ۴ ژوئیه-۱۴ تیر، ضمن انتشار خبر محرومیت دو جلسه‌ای دمیرال، به نقل از اتحادیه فوتبال اروپا نوشت: «این بازیکن قوانین رفتار شایسته را زیر پا گذاشته و از رویکردی ورزشی برای اظهارات غیرورزشی استفاده کرده است.» با این حکم دمیرال، که هر دو گل ترکیه در مقابل اتریش را به ثمر رساند، از حضور در دیدار مرحله یک چهارم نهایی در مقابل هلند و دیدار احتمالی نیمه نهایی محروم ماند.

رجب طیب اردوغان رئیس جمهور ترکیه برای تماشای بازی تیم ملی فوتبال ترکیه با هلند و حمایت از حرکت فاشیستی مریح دمیرال، راهی آلمان شده بود.

پیش‌تر رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه، پس از محرومیت مریح دمیرال به دلیل نمایش نماد «بزقورت»، گفته بود که به آلمان سفر می‌کند تا بازی ترکیه برابر هلند در یورو را از نزدیک تماشا کند. او همچنین گفته: «کسی به نمادهای عقاب و خروس روی لباس‌های ورزشی بازیکنان آلمانی و فرانسوی اعتراضی ندارد.»

مریح دمیرال در توجیه این حرکت فاشیستی خود، گفته است: «من یک جشن خاص در ذهن داشتم، چیزی که با هویت ترکی من مرتبط است. من بسیار افتخار می‌کنم که ترک هستم و بعد از گل زدن آن را عمیقاً احساس کردم. می‌خواستم این احساس را بیان کنم و خیلی خوشحالم که این کار را کردم. هواداران ما به ما افتخار می‌کنند. من آن‌ها را دیدم که این حرکت را در استادیوم انجام می‌دهند و این باعث شد که بیش‌تر بخواهم آن را انجام دهم. من بسیار خوشحالم.»

مقررات ایمنی و امنیت یوفا بیان می‌کند: تبلیغ یا اعلام، پیام‌های سیاسی به هر نحوی یا هر اقدام سیاسی دیگر در داخل یا در نزدیکی استادیوم قبل، در طول و بعد از مسابقه کاملاً ممنوع است.»

در واکنش به محرومیت مریح دمیرال، بازیکن تیم ملی ترکیه از حضور در دو دیدار رقابت‌های جام ملت‌های اروپا، هواداران متعصب ترکیه از حاضران در ورزشگاه المپیک برلین خواستند تا در جریان بازی تیم‌شان مقابل هلند سلام «گرگ‌های خاکستری» را نشان دهند. در همین حال خبر رسید که اردوغان نیز در ورزشگاه حضور خواهد داشت.

دمیرال از سوی یوفا به دلیل نمایش این نماد، برای بازی‌های مرحله یک‌چهارم نهایی و نیمه‌نهایی احتمالی در یورو، محروم شده است. ترکیه سفیر آلمان را در واکنش به اظهارات وزیر داخله آلمان احضار کرد که حرکت یک بازیکن فوتبال ترکیه را نژادپرستانه خواند و گفت جایی در ورزشگاه‌های آلمان ندارد.

حرکت جنجالی مریح دمیرال در مسابقات قهرمانی اروپا باعث ایجاد اختلافات دیپلماتیک بین این کشور با آلمان شده است. یورگن شولز، سفیر آلمان در آنکارا به وزارت خارجه ترکیه فراخوانده شد تا درباره اعتراض وزیر داخله آلمان به حرکت این بازیکن که متعلق به ملی‌گرایان افراطی ترکی معروف به «گرگ‌های خاکستری» است، توضیح دهد.

خانم فایزر از یوفا خواسته است که حرکت «نژادپرستانه» مریح دمیرال را بررسی کند و احتمالاً از ادامه شرکت در رقابت یورو ۲۰۲۴ باز بماند.

یوفا اعلام کرد که در حال بررسی حرکت این بازیکن است اما مشخص نکرد که پرونده چه زمانی به پایان خواهد رسید.

پیش‌تر وزیر داخله ترکیه در یادداشتی در شبکه اجتماعی اکس، ادعا کرده بود: «یک نماد تاریخی و فرهنگی را نمی‌توان با نژادپرستی یکی دانست. موفقیت ما در آلمان را نمی‌توان تحت شعاع برنامه‌های ساختگی قرار داد.»

مریح دمیرال بازیکن ترکیه در بازی با اتریش هر دو گل کشورش را به ثمر رساند. او در جشن دومین گل خود حرکت ادای احترام که منتسب به گروه گرگ‌های خاکستری است، انجام داد.

نام «گرگ‌های خاکستری»، دائماً در عناوین خبری به چشم می‌خورند. اما تقریباً هیچ‌کس نمی‌داند که آن‌ها چه کسانی هستند. چه نوع افرادی در این سازمان گنجانده می‌شوند؟

توماس رامرستورفر اتریشی، نویسنده کتاب «گرگ‌های خاکستری: سازمان راست‌گرای افراطی ترک و نفوذ آن بر آلمان و ترکیه» (منتشر شده در لیتوانی در سال ۲۰۱۸)، به این سؤال پاسخ داده است: «گرگ‌های خاکستری» یک جنبش راست‌گرای افراطی در ترکیه که هدفش ایجاد یک امپراطوری ترکی جدید است که تمام مردمان ترک زبان را متحد کند. وی در مورد ممنوعیت فعالیت آن‌ها در فرانسه تردید دارد، زیرا معتقد است که حضور «گرگ‌ها» در فرانسه «به اندازه آلمان و اتریش محسوس نیست». علاوه بر این، «این ممنوعیت ممکن است منجر به ظهور سازمان‌های مخفی، حتی رادیکال‌تر، نزدیک به حزب عدالت و توسعه شود.»

این محقق توضیح می‌دهد: «در اروپا، گرگ‌های خاکستری در فدراسیون ترکیه تشکیل شده‌اند، که متشکل از سازمان‌هایی است که در فرانسه، هلند، بلژیک، اتریش و سایر کشورهای فعالیت می‌کنند، بزرگ‌ترین آن‌ها در آلمان است. آن‌ها به نوبه خود از «شعبه‌های محلی» تشکیل شده‌اند. به‌عنوان مثال، در اتریش، حدود بیست شعبه وجود دارد. از طریق آن‌ها اعضای جدید جذب می‌شوند، اعضای این شعبه‌ها به دو نوع تقسیم می‌شوند. از یک طرف، این بچه‌ها و جوانانی از خانواده‌های مهاجر راست‌گرای افراطی از ترکیه هستند. و از طرف دیگر، جوانان ترک زبان که در اروپا با نژادپرستی و حاشیه‌نشینی روبرو شدند. روند جذب جوانان در یک شعبه با تبلیغات «بسیار متنوعی» همراه است، از «موسیقی در ژانرهای مختلف مانند «رپ» گرفته تا جلب آن‌ها به «باند‌های خیابانی و کلوپ‌های راک که با «گرگ‌های خاکستری» پیوند دارند. آن‌ها همچنین توسط «تبلیغات اینترنتی و فیلم‌های تبلیغاتی، که اغلب برای آن‌ها سینماهای بزرگ اجاره می‌کنند»، کشانده می‌شوند. همه این‌ها «نقش به‌سزایی» در کار جذب اعضای جدید دارد.

در ترکیه، گروه «گرگ‌های خاکستری» از حزب حرکت ملی حمایت می‌کند. این حزب در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۸ از اردوغان حمایت کرد. به برکت ائتلاف حزب عدالت و توسعه و حزب حرکت ملی ترکیه اردوغان در آن سال روی کار آمد. به گفته رامستورفر، این ائتلاف احزاب را به «نزدیک‌سازی ایدئولوژیک» سوق داده است: «حزب جنبش ملی مذهبی‌تر شده و حزب عدالت و توسعه ملی‌گرایانه‌تر. علاوه بر این، «گرگ‌های خاکستری» در نیروهای مسلح ترکیه، به‌ویژه در واحدهای ویژه ضد تروریستی که علیه کردها می‌جنگند، طرفداران زیادی دارند. به همه این‌ها باید گروه‌های مسلح نزدیک به حزب حرکت ملی که در سوریه فعالیت می‌کنند، تا حدودی در اتحاد با سلفی‌ها، اضافه شود. به گفته رامستورفر، ممکن است فعالانی از میان «گرگ‌ها» در درگیری با ارمنستان در کنار آذربایجان بودند.

چرا اطلاعات کمی در باره «گرگ‌های خاکستری» در اروپا وجود دارد؟ آیا این به خاطر ترس، فشار سیاسی یا جهل است؟ رامستورفر چنین پاسخ می‌دهد: «همه در مورد آن‌ها چیزهای متفاوتی می‌نویسند. در آلمان چیزهای کمی در باره آن‌ها می‌نویسند، اما در اتریش رسانه‌های محافظه‌کار بیش‌تر از گرگ‌های خاکستری و اسلام‌گرایان می‌نویسند تا در مورد مبارزان راست‌گرای افراطی خود. اما در رسانه‌های لیبرال اوضاع متفاوت است: لیبرال‌ها نیرنگ‌های فعالان مهاجر را نادیده می‌گیرند و اما چیزهای منفی زیادی درباره «راست‌گرایان افراطی محلی» خود می‌نویسند. رامستورفر در پایان گفت: «تا آن‌جا که من می‌دانم، در سایر کشورهای اروپایی، «گرگ‌ها» بزرگ‌ترین مشکل نیستند، البته به جز فرانسه.»

ترکیه در ۱۲ سال جنگ داخلی سوریه، نه‌تنها در جریان جنگ داخلی سوریه از گروه‌های مخالف حکومت سوریه از جملع داعش، النصره، ارتش آزاد سوریه و ... حمایت کرده، بلکه بخش‌هایی از شمال سوریه را نیز، به‌ویژه کانتون عفرین کردستان را اشغال کرده است. درخواست اردوغان برای مذاکره با اسد، پس از تعرض گسترده علیه پناهجویان سوری در شهرهای ترکیه انجام شد و هدف او از این کار، تسهیل بازگشت سوری‌هایی بود که از زمان آغاز جنگ داخلی این کشور در سال ۲۰۱۱ میلادی به ترکیه گریخته‌اند. سولی اوزل، کارشناس روابط بین‌الملل در استانبول با اشاره به این که «وضعیت ناآرام است» می‌گوید: «مشکل پناهندگان سوری در کنار بدتر شدن شرایط اقتصادی ترکیه، باعث شده که وضعیتی مانند جعبه باروت بوجود بیاید. اعتراض‌ها به حضور آن‌ها، چه موجه و چه غیرموجه، رو به افزایش است و اکنون این موضوع به یک چالش سیاسی جدی تبدیل شده است.»

گفته می‌شود یکی از دلایل ناکامی حزب اردوغان در انتخابات ماه مارس نیز اعتراضات فزاینده به حضور بیش از سه میلیون پناهجوی سوری در خاک ترکیه، در کنار تورم افسارگسیخته بوده است. این عوامل، فشار بر اردوغان را برای رسیدگی به وضعیت پناهندگان تشدید کرده است.

روسیه تحت رهبری ولادیمیر پوتین از اقدامات دیپلماتیک اردوغان حمایت می‌کند و آن را پایانی بالقوه برای حمایت ترکیه از مخالفان حکومت سوریه و پایانی برای جنگ داخلی این کشور می‌داند. این مسئله با اولویت‌های مسکو نیز همسو است، زیرا حل و فصل مناقشه سوریه به روسیه اجازه می‌دهد تا منابع نظامی بیش‌تری را روی جنگ با اوکراین متمرکز کند.

با این حال، حضور نظامی گسترده ترکیه در خاک سوریه، مذاکرات احتمالی را پیچیده می‌کند. نیروهای ترکیه هم‌چنان در مناطق شمالی سوریه با نیروهای دموکراتیک کردستان سوریه درگیر هستند و اردوغان بر این تصور است که با حمایت بشمار اسد می‌تواند کردهای روزآوا سرکوب کند.

بر همین اساس نیز فابریس بالانش، کارشناس منطقه‌ای از دانشگاه لیون، درباره یک بحران انسانی قریب‌الوقوع هشدار می‌دهد. او می‌گوید: «اگر حکومت اسد دوباره کنترل مناطق شورشیان را به دست آورد، اکثر ساکنان تلاش خواهند کرد به ترکیه فرار کنند. آن‌هم در حالی که ترکیه نمی‌تواند چهار میلیون پناهنده دیگر را در خود جای دهد.»

او می‌افزاید: «ساکنان این مناطق کاملاً آگاه هستند که بازگشت نیروهای اسد به این منطقه، حتی اگر دولت سوریه به آن‌ها وعده نیز عفو بدهد، باز هم به‌معنای قرار گرفتن در معرض خطر نیروهای امنیتی، خدمت اجباری برای دمشق و حتی بدتر از آن خواهد بود و هیچ محافظت واقعی وجود نخواهد داشت.»

به همین دلیل است که اردوغان به دنبال کمک پوتین برای نرم کردن موضع اسد در این مذاکرات است و بر همین اساس آنکارا پیشنهاد میزبانی یک نشست سه‌جانبه را برای تابستان امسال داده است که تاکنون پاسخ مثبتی از دمشق دریافت نشده است.

نتیجه‌گیری

نژادپرستی (Racism) در اصل نوعی ایدئولوژی است مبتنی بر این فرض اساسی که بعضی نژادها بر بعضی دیگر برتری دارند و پاره‌ای از ویژگی‌های رفتاری و فرهنگی افراد و ملل، ناشی از نژاد آن‌هاست؛ بنابراین افراد «نژادهای پست» که رفتارهای نادرست و فرهنگ نامقبولی دارند، نباید از حقوق برابر با افراد «نژادهای والا» برخوردار باشند.

مفهوم «**والاتبار**» که در اندیشه نیچه جایگاه درخوری دارد، مفهومی نژادپرستانه و توجیه‌گر نابرابری حقوقی بین افراد گوناگون است.

با این حال نژادپرستان اولیه، در سده‌های هجدهم و نوزدهم میلادی، مدعی بودند که نژادپرستی یک «**مکتب علمی**» است و آن‌چه آنان درباره «**نژاد برتر**» و «**نژادهای پست**» می‌گویند، برآمده از تحقیقات علمی است.

انبوهی از متون شبه‌علمی در سده هجدهم و به‌ویژه سده نوزدهم در اروپا و تا حدی هم آمریکای شمالی منتشر شدند که مدعی بودند علم ثابت می‌کند سفیدپوستان به‌عنوان یک نژاد، برتر از کسانی هستند که به اصطلاح سیاه‌پوست و سرخ‌پوست و زردپوست‌اند. و نیز برتر از سایر رنگین‌پوستان.

اما امروزه مدت‌هاست که مفهوم «**نژاد**» دیگر یک مفهوم علمی قلمداد نمی‌شود چراکه تشابهات ژنتیکی «نژادهای مختلف» به قدری زیاد است که تفکیک انسان‌ها در قالب «نژاد»، اعتبارش را از دست داده است.

خشن‌ترین شکل نژادپرستی در طول تاریخ بشر، قطعاً در نازیسم ظاهر شد ولی نژادپرستی اشکال خفیف‌تری هم داشته است. مثلاً بسیاری از اشراف اروپایی قطعاً نژادپرست بودند. تبعیض بین عرب و عجم در دوران بنی‌امیه، قطعاً نژادپرستانه بود. نیز نگرش تحقیرآمیز و نفرت‌آلود بخشی از مردم ایران نسبت به اعراب، و یا ادعاهایشان درباره برتری «نژاد آریایی» به «نژاد سامی»، حتماً نژادپرستانه است.

رشد ارزش‌های آزادی‌خواهانه و برابری‌طلبانه سوسیالیستی و دموکراتیک در جهان، به‌ویژه از نیمه دوم قرن بیستم به این سو، همه اشکال نژادپرستی را، چه فیزیولوژیک چه فرهنگی، بی‌آبرو غیرقابل دفاع کرده است. در نتیجه امروزه با پدیده اجتماعی خاصی مواجهیم که می‌توان آن را «**نژادپرستان مخفی**» نام نهاد. یعنی کسانی که مدعی‌اند همه انسان‌ها باید حقوق برابر داشته باشند ولی عملاً به چنین چیزی اعتقاد ندارند.

نژادپرستان مخفی، در واقع «**نژادپرستان شرمنده**» هستند و در بسیاری از کشورهای غربی، با انگیزه‌های نژادپرستانه، به سیاست‌مداران جریان راست افراطی رای می‌دهند.

فارغ از حوزه سیاست نیز، نژادپرستان مخفی در عرصه عمومی به گونه‌ای نرمال سخن می‌گویند ولی سخنان‌شان در محافل خصوصی، مفهومی جز این ندارد که «ما» ذاتاً از «آن‌ها» برتریم و به همین دلیل، باید حقوق بیش‌تر و موقعیت بهتری داشته باشیم. همان‌طور که گفته شد گردهای خاکستری، شاخه‌ای از جوانان نژادپرست حزب حرکت ملی ترکیه (MHP) است که هم‌پیمان حزب حاکم عدالت و توسعه به رهبری رجب طیب اردوغان است.

گردهای خاکستری در دهه ۱۹۶۰ تاسیس شد و در خشونت‌های سیاسی میان چپ‌گرایان و ملی‌گرایان ترک که حدود پنج هزار کشته در جریان کودتای ۱۹۸۰ بر جای گذاشت، نقش داشت.

این گروه در فرانسه غیرقانونی است و نماد آن در اتریش ممنوع شده است و در آلمان تحت نظارت نیروهای امنیتی قرار دارد. اما گردهای خاکستری در خاورمیانه به‌ویژه در کشورهایی که ترک‌زبان هم شهروندان آن کشورها هستند بسیار فعال‌اند.

حال پیوند این اندیشه‌ها «پان‌ترکیسم» با اسلام‌گرایی مدل حزب عدالت و توسعه به رخنه بیش از پیش تفکر ارتجاعی و فاشیستی در کشورهای دیگر مثل سوریه و عراق و لیبی و ایران و... انجامیده است. در سال‌های اخیر، دولت ترکیه به رهبری رجب طیب اردوغان در تلاش است با تحریک احساسات ملی-مذهبی و سرکوب و جنگ، حاکمیت خود را حفظ کند.

تیم فوتبال تیم تراکتور سازی تبریز که در مالکیت سپاه پاسداران جمهوری اسلامی است، به نماینده پان‌ترکیسم و گردهای خاکستری در ایران تبدیل بوده است. پروفیسور برهان کوزو از نزدیکان اردوغان و از موسسان حزب عدالت و توسعه، در اظهاراتی مداخله‌جویانه و تجاوزگرانه با قراردادن پرچم ترکیه و جمهوری باکو در کنار نام تراکتور، مدعی شده تیم تراکتورسازی ایران که با تغییراتی قابل تامل در نشان و نام، هم اکنون به تراکتور آذربایجان تغییر نام داده شده، نماینده ترکیه در ایران است و وقیحانه لقب پان‌ترکیستی و نژادپرستانه گرگ را هم برای این تیم ریشه دار ایرانی نثار کرده است.

ترندیول بزرگ‌ترین فروشگاه آنلاین ترکیه شروع کرده است به فروش لباس هواداری از تیم تراکتور که بر بازوی راست پرچم جمهوری آذربایجان و بر بازوی چپ پرچم جمهوری ترکیه نقش بسته و خود پیراهن هم منقش به گرگ خاکستری بر متن سرخ رنگ تراکتورسازی است. چون در ایران همه چیز متولی دارد جز خود کشور ایران!

اکنون با انتصاب مسعود پزشکیان به ریاست جمهوری توسط خامنه‌ای، پان‌ترکیست‌ها به حمایت از او، در داخل و خارج ایران فعال‌تر شده‌اند چرا که که پزشکیان ترکی است. اکنون برای اصلاح‌طلبان حکومتی و پان‌ترکیست‌ها اهمیتی ندارد که پزشکیان رئیس جمهور حکومت جهل و جنایت و ترور جمهوری اسلامی است و خود او نیز در ۴۵ سال حاکمیت جمهوری اسلامی به‌عنوان نماینده مجلس و وزیر و غیره در همه جنایات این حکومت علیه بشریت نقش مستقیم داشته است. اما انگار ناسیونالیسم چشم انسان‌ها کور می‌کند، عقل‌شان را می‌گیرد به‌طوری که واقعیت‌ها را نمی‌بینند و یا به سرعت فراموش می‌کنند. به قول معروف، خر همان خر است اما پالونش عوض شده است. البته این یک ضرب‌المثل است و نباید توهین به خر، این حیوان نجیب، بی‌آزار و زحمت‌کش تلقی شود.

پان‌ترکیسم را می‌توان به‌عنوان یک جنبش که در دهه ۱۸۸۰ میلادی و در میان روشنفکران ترک‌زبان امپراطوری روسیه و امپراطوری عثمانی و به واسطه اتحاد فرهنگی سیاسی بین مردم ترک‌زبان به پا خواست نامید.

نخستین کسی که شدیداً تلاش کرد احساسات قوم‌گرایی ترک را شعله‌ور سازد آرتور لملی دیوید (۱۸۳۲-۱۸۱۱ میلادی) است. او که یک یهودی انگلیسی بود به ترکیه مسافرت کرد و کتابی به نام «بررسی‌های مقدماتی» نوشت که طی آن کوشید ثابت کند ترکان، نژاد مستقل و برجسته‌اند و بر اعراب و سایر ملل شرقی برتری دارند. انتشار این گونه آثار، کم‌کم روشنفکران وابسته و سیاست‌مدارانی چون رهبران «نهضت ترکان جوان» را علاقمند به قومیت و معتقد به برتری نژاد ترک ساخت. در سال ۱۸۵۱ میلادی فؤاد پاشا و جودت پاشا بسیاری از نوشته‌های دیوید را به زبان ترکی برگرداندند. در سال ۱۸۶۹ میلادی نویسنده دیگری به نام علی ساوی، جزوهای به زبان ترکی منتشر ساخت که تقریباً اقتباس از آثار دیوید بود و از عظمت و شکوه افتخار آفرین گذشته نژاد ترک سخن می‌گفت.

ترک‌ها در خارج از مرزهای امپراتوری عثمانی و جمهوری ترکیه، بیش‌تر در ایران و قفقاز و آسیای مرکزی زندگی می‌کنند. گروه‌های برجسته‌تر در میان قرن نوزدهم که در خارج از ترک‌ها شناخته می‌شدند، تپه‌های ولگا، تاتارها، کریم‌ها، قزاق‌ها، ترکمن‌ها، ازبک‌ها، قرقیزها، تاجیک‌ها و آذری‌ها بودند.

نظریه‌های پان‌تورانیسم و پان‌ترکیسم به‌طور کلی جعلی و بی‌بنیاد و ساختگی و غیرعلمی و غیرانسانی است و اطلاق «یک ملت، یک دولت، یک دین، یک رهبر، یک پرچم» به مردمانی با ریشه‌های نژادی و پیشینه‌های تاریخی و سنت‌های مختلف و زبان‌های کم و بیش متفاوت، چیزی نیست جز یک تحریف و جعل بزرگ علمی و تاریخی و برجسته‌کردن نظریه‌های فاشیستی! اصرار بر «گرگ صفتی» در حرکت ملی، پیام‌آور این معنی است که اگر زمینه‌ای، قدرت یا فرصتی فراهم شود، این ستم‌دیده‌ها به «به‌گرگ‌های درنده» تبدیل می‌شوند و شروع به دریدن سایر ملیت‌ها و مردم ستم‌دیده و آزادی‌خواه و برابری‌طلب و چپ خود می‌کنند و معنایی جز ارتجاع و قهقرا ندارد.

اگر در دنیای سیاست نلسون ماندلا را به‌عنوان رهبر مبارزه با آپارتاید ملی و نژادی می‌شناسند در دنیای فوتبال آرتور فریدنریش قهرمانی بود که با درخشش خود به نژادپرستی فوتبال در سرزمین قهوه پایان داد تا جایی که امروز قهرمانانی از این کشور مانند پله، رونالدینیو، وینیسیوس و ... از طیف رنگین پوست برزیل به شمار می‌روند.

دوشنبه بیست و پنجم تیر ۱۴۰۳ - پانزدهم یولی ۲۰۲۴